

Ett grundavdrag i lagen om riskskatt för kreditinstitut

Innehållsförteckning

1	Sammanfattning	3
2	Förslag till lag om ändring i lagen (2021:1256) om riskskatt för kreditinstitut	4
3	Gällande rätt.....	5
4	Ett grundavdrag införs	5
5	Skattesatsen höjs	6
6	Ikraftträdande.....	6
7	Konsekvensanalys.....	7
8	Författningskommentar.....	9

1 Sammanfattning

I promemorian föreslås att ett grundavdrag ska införas i lagen om riskskatt för kreditinstitut. Vid beräkningen av ett kreditinstituts beskattningsunderlag för riskskatt ska ett grundavdrag göras som beloppsmässigt motsvarar det gränsvärde för skattskyldighet som gäller för det aktuella beskattningsåret.

För att inte motverka riskskattens syfte bör förslaget vara offentlig-finansiellt neutralt. I promemorian föreslås därför även att skattesatsen för riskskatt ska höjas från 0,06 till 0,07 procent av beskattningsunderlaget vid årets ingång.

De nya bestämmelserna föreslås träda i kraft den 1 januari 2026.

2 Förslag till lag om ändring i lagen (2021:1256) om riskskatt för kreditinstitut

Härigenom föreskrivs att 7 och 9 §§ lagen (2021:1256) om riskskatt för kreditinstitut ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

7 §

Beskattningsunderlaget för ett svenskt kreditinstitut utgörs av summan av kreditinstitutets skulder vid beskattningsårets ingång.

Beskattningsunderlaget för ett utländskt kreditinstitut utgörs av summan av kreditinstitutets skulder vid beskattningsårets ingång, hänförliga till verksamhet som kreditinstitutet bedriver från filial i Sverige.

Vid beräkningen av beskattningsunderlaget ska *inte avsättningar eller obeskattade reserver beaktas*. Inte heller ska följande skulder beaktas:

Vid beräkningen av beskattningsunderlaget ska *ett grundavdrag göras som beloppsmässigt motsvarar det gränsvärde för skattskyldighet som gäller för det aktuella beskattningsåret. Avsättningar och obeskattade reserver ska inte beaktas i beskattningsunderlaget*. Inte heller ska följande skulder beaktas:

1. skulder till ett svenskt kreditinstitut som ingår i samma koncern som kreditinstitutet,

2. skulder till ett utländskt kreditinstitut som ingår i samma koncern som kreditinstitutet, till den del de fordringar som motsvarar skulderna är hänförliga till verksamhet som det utländska kreditinstitutet bedriver från filial i Sverige,

2. skulder till ett utländskt kreditinstitut som ingår i samma koncern som kreditinstitutet, till den del de fordringar som motsvarar skulderna är hänförliga till verksamhet som det utländska kreditinstitutet bedriver från *en* filial i Sverige,

3. skulder som avses i 21 kap. (2015:1016) om resolution.

15 § 2 a, 2 b, 3 a och 3 b lagen

9 §

Riskskatt ska betalas med *0,06* procent av beskattningsunderlaget.

Riskskatt ska betalas med *0,07* procent av beskattningsunderlaget.

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2026.

2. Lagen tillämpas för första gången på beskattningsår som börjar efter den 31 december 2025.

3 Gällande rätt

Sedan den 1 januari 2022 gäller lagen (2021:1256) om riskskatt för kreditinstitut. Lagen innebär att kreditinstitut ska betala riskskatt till staten om kreditinstitutet har skulder vid beskattningsårets ingång som är hänförliga till verksamhet som kreditinstitutet bedriver i Sverige och summan av dessa skulder vid beskattningsårets ingång överstiger ett gränsvärde (4 §). Om kreditinstitutet ingår i en koncern ska gränsvärdet gälla sammantaget för alla kreditinstitut i koncernen (6 §).

För beskattningsår som påbörjas under 2022 uppgår gränsvärdet till 150 miljarder kronor. För beskattningsår som påbörjas under senare beskattningsår beräknas gränsvärdet med utgångspunkt från prisbasbeloppets förändring mellan 2022 och det år under vilket det aktuella beskattningsåret påbörjas, med tillägg av två procentenheter. Regeringen fastställer före november månads utgång det gränsvärde som ska gälla för beskattningsår som påbörjas under det påföljande året (5 §). Gränsvärdet för beskattningsår som påbörjas under 2025 uppgår till 192 miljarder kronor (förordning [2024:983] om gränsvärde för riskskatt för kreditinstitut för beskattningsår som påbörjas under 2025).

Beskattningsunderlaget utgörs av summan av kreditinstitutets skulder vid beskattningsårets ingång. Endast skulder hänförliga till verksamhet i Sverige ska beaktas. Beskattningsunderlaget ska minskas med skulder till ett annat kreditinstitut som ingår i samma koncern som kreditinstitutet, till den del de fordringar som motsvarar skulderna är hänförliga till verksamhet som det andra kreditinstitut bedriver i Sverige. Beskattningsunderlaget ska även minskas med vissa efterställda skulder enligt lagen (2015:1016) om resolution (7 §).

Skatt ska betalas med 0,06 procent av beskattningsunderlaget (9 §).

4 Ett grundavdrag införs

Promemorians förslag: Ett grundavdrag införs i lagen om riskskatt för kreditinstitut. Vid beräkningen av ett kreditinstituts beskattningsunderlag ska ett grundavdrag göras som beloppsmässigt motsvarar det gränsvärde för skattskyldighet som gäller för det aktuella beskattningsåret.

Skälen för promemorians förslag: Enligt lagen om riskskatt för kreditinstitut är ett kreditinstitut skattskyldigt till riskskatt om kreditinstitutets skulder överstiger ett gränsvärde vid årets ingång. Om ett institut har skulder överstigande gränsvärdet ska riskskatt betalas på ett beskattningsunderlag som utgörs av institutets samtliga skulder, se avsnitt 3. Skattens konstruktion medför att det uppstår en betydande tröskeeffekt för ett kreditinstitut som går från att ha skulder under gränsvärdet till att vid ingången av nästa beskattningsår ha skulder som överstiger gränsvärdet. Exempelvis är ett kreditinstitut med skulder på 191 miljarder kronor vid ingången av 2025 inte skattskyldigt till riskskatt. Samtidigt

måste ett kreditinstitut med skulder på 192 miljarder kronor betala skatt på samtliga sina skulder. Tröskeeffekten av att överstiga gränsvärdet är under dessa förutsättningar en ökad beskattning på cirka 110 miljoner kronor. En skatteeffekt av denna storlek innebär en omotiverat stor skillnad mellan kreditinstitut som har skulder strax över eller under gränsvärdet.

För att eliminera tröskeeffekten bör ett grundavdrag införas i riskskatten som är lika stort som gränsvärdet för skattskyldighet. Riskskatt skulle då bara tas ut på den del av kreditinstitutens skulder som överstiger gränsvärdet och inte från den första kronan som idag. En sådan åtgärd skulle utgöra en förbättring av riskskattens konstruktion och bedöms även som förenlig med det EU-rättsliga regelverket. Några alternativa lösningar bedöms inte finnas. För svenska kreditinstitut, samt för utländska kreditinstituts filialer i Sverige, ska beskattningsunderlaget vid beräkningen enligt 7 § lagen om riskskatt för kreditinstitut således minskas med ett grundavdrag som motsvarar det gränsvärde för skattskyldighet som gäller för det aktuella beskattningsåret.

5 Skattesatsen höjs

Promemorians förslag: Skattesatsen för riskskatt för kreditinstitut höjs från 0,06 procent till 0,07 procent av beskattningsunderlaget vid årets ingång.

Skälen för promemorians förslag: Syftet med riskskatten är att stärka de offentliga finanserna för att därigenom skapa utrymme för att täcka de indirekta kostnader för samhället som en kris i det finansiella systemet riskerar att föra med sig. Genom att den offentliga skuldsättningen kan hållas på en låg nivå skapas ett bättre utgångsläge för Sverige att möta utmaningar och genomföra nödvändiga åtgärder i händelse av en finansiell kris (prop. 2021/22:26 s. 30). För att syftet med riskskatten inte ska motverkas av ett grundavdrag i skatten bör åtgärden vara offentligfinansiellt neutral. Det sagda innebär att skattesatsen bör höjas från nuvarande 0,06 procent till 0,07 procent för att kompensera för det skattebortfall som ett grundavdrag annars skulle leda till.

6 Ikraftträdande

Promemorians förslag: Lagändringarna träder i kraft den 1 januari 2026 och tillämpas för första gången för beskattningsår som börjar efter den 31 december 2025.

Skälen för promemorians förslag: Förslagen i denna promemoria lämnas i enlighet med den avisering som gjordes i budgetpropositionen för 2025. Även förslagets ikraftträdande är i enlighet med aviseringen.

7 Konsekvensanalys

Redogörelsen för förslagens effekter görs i den omfattning som bedöms lämpligt och med beaktande av förordningen (2024:183) om konsekvensutredningar.

Offentligfinansiella effekter

De offentligfinansiella effekterna av förslagen beräknas i enlighet med Finansdepartementets beräkningskonventioner. Beräkningarna utgår vanligtvis från att beteendet hos individer och företag inte ändras till följd av förändringarna i skatte- eller avgiftsreglerna. Antagandet om oförändrat beteende ger en god uppskattning av åtgärdernas effekt på kort och medellång sikt. På längre sikt och för att bedöma andra effekter än de offentligfinansiella effekterna kan ett mer dynamiskt synsätt behöva användas, där skattebaserna tillåts påverkas av regeländringen. Makroekonomiska effekter av ändrade skatte- och avgiftsregler beaktas tillsammans med andra finanspolitiska åtgärder i regeringens prognoser. Beräkningarna görs i ikraftträdandeårets priser och volymer.

Gränsvärdet för skattskyldighet för riskskatt 2026 bedöms uppgå till 197 miljarder kronor. Om lika många koncerner betalar riskskatt 2026 som 2023 innebär det föreslagna grundavdraget i lagen om riskskatt att skattebasen minskar med ca 1 800 miljarder kronor.

I promemorian föreslås även att skattesatsen för riskskatten höjs från 0,06 procentenheter till 0,07 procentenheter. Den nya skattesatsen är kalibrerad så att den kompenserar för det skattebortfall som grundavdraget ger upphov till. Förslagen i promemorian har således sammantaget ingen effekt på de offentliga finanserna.

Behov av informationsinsatser

Förslaget innebär att berörda kreditinstitut behöver få information om de nya skattereglerna. Det är ett fåtal aktörer som berörs. Utöver den information som Skatteverket bedömer är nödvändig att tillhandahålla bedöms inga speciella informationsinsatser krävas.

En plan för utvärdering bör stå i proportion till förslagens omfattning och effekter. Förslagens konsekvenser bedöms inte vara av sådan omfattning att en större utvärdering är nödvändig. Efter ikraftträdandet kan förslaget utvärderas genom en uppföljning av Regeringskansliet tillsammans med exempelvis relevanta myndigheter eller branschorganisationer för att analysera effekter i relation till syftet med förslaget och för att oförutsedda konsekvenser av förslaget ska kunna upptäckas.

Effekter för företagen

Förslaget påverkar de kreditinstitut som betalar riskskatt. År 2023 betalade ca 30 företag riskskatt, fördelade på nio koncerner. Bedömningen är att

samma företag och koncerner kommer att betala riskskatt 2026. Företagen drivs som bankaktiebolag, kreditmarknadsbolag eller är utländska bankers filialer i Sverige. Företagen är stora, eller tillhör stora koncerner. Därför bedöms ingen särskild hänsyn behöva tas till små företag vid reglernas utformning. Alla företag är verksamma inom den finansiella sektorn.

Förslaget innebär att kreditinstitut som har höga beskattningsunderlag kommer att betala mer i riskskatt än med dagens regler. För dessa företag kommer effekten av den höjda skattesatsen överstiga den skattelättnad som grundavdraget ger upphov till. För kreditinstitut med lägre beskattningsunderlag är konsekvenserna de omvända. Bedömningen är att fyra kreditinstitut kommer att betala mer i skatt än med dagens regler medan fem institut kommer att betala mindre.

Dagens regler innebär att det finns en betydande tröskeeffekt för kreditinstitut som går från att ha skulder under gränsvärdet till att vid ingången av nästa beskattningsår ha skulder som överstiger gränsvärdet (se avsnitt 4.1). Förslaget i promemorian innebär att denna tröskeeffekt tas bort.

Kreditinstitutens kostnader för att hantera riskskatten utgörs av löpande kostnader för att administrera skatten och kostnader för de resurser som krävs för att sätta sig in i förändringar av skattereglerna. Grundavdraget innebär att ytterligare en uppgift ska tas hänsyn till och inkluderas i kreditinstitutens arbete med att sammanställa beskattningsunderlaget. De kreditinstitut som är skattskyldiga för riskskatt bedriver en omfattande och komplex verksamhet och har flera regelverk att förhålla sig till. Förutom skatteregler gäller det t.ex. Finansinspektionens tillsynsregelverk ur såväl ett institutionsperspektiv som ett systemperspektiv och Riksgäldskontorets regler för insättningsgarantin och för att hantera banker i kris. Den omständighet att ett grundavdrag införs i riskskatten samtidigt som skattesatsen ändras bör i detta sammanhang endast ha en försumbar effekt på företagens administrativa kostnader, både ur ett skatteperspektiv och ur ett sammantaget perspektiv. Det bedöms inte meningsfullt att kvantifiera förändringen i de administrativa kostnaderna med utgångspunkt i Tillväxtverkets regelräknare.

Effekter på prisbildning och konkurrensen på bankmarknaden

Förslaget innebär att vissa kreditinstitut får betala högre skatt än med dagens regler. Samtidigt får andra kreditinstitut lägre skatt. Hur skattekostnader övervältras, dvs. om företagen kompenserar för dem genom högre priser, lägre kostnader i övrigt eller lägre avkastning på eget kapital, är en empirisk fråga och beror till stor del på hur konkurrenssituationen ser ut på marknaden. Även om kostnadsökningen för den första gruppen företag gör att de höjer, eller vill höja, sina priser bör kostnadssänkningen för den andra gruppen medföra att de kan sänka sina. Det omfördelade inslaget mellan berörda företag bör bidra till att priserna på finansiella tjänster sammantaget inte ändras med anledning av förslaget.

Inlåsnings effekter och konsumenters dåliga kundlöslighet på bankmarknaden har tidigare setts som förklaringar till brister i konkurrensen på bankmarknaden. Enligt Konkurrensverket finns det dock vissa tecken på att konkurrensen på finansmarknaden har förbättrats de senaste åren. Förslaget i denna promemoria bedöms inte påverka konkurrensen på bankmarknaden i någon betydande utsträckning. På marginalen kan dock det omfördelade inslaget bidra till att förbättra konkurrensen.

Effekter för kommuner och regioner

Kommunsektorns (kommuner och regioner) totala låneskuld finansieras till knappt 60 procent via Kommuninvest. Kommuninvest ägs av sammanlagt 296 kommuner och regioner. Förslaget innebär att Kommuninvest kommer att betala mindre i skatt än med dagens regler.

Övriga effekter

Det bedöms inte meningsfullt att utreda förslaget fördelningseffekter eller effekter för den ekonomiska jämställdheten mellan män och kvinnor. Förslaget bedöms inte leda till några effekter på sysselsättningen.

8 Författningskommentar

Förslaget till lag om ändring i lagen (2021:1256) om riskskatt för kreditinstitut

7 § Beskattningsunderlaget för ett svenskt kreditinstitut utgörs av summan av kreditinstitutets skulder vid beskattningsårets ingång.

Beskattningsunderlaget för ett utländskt kreditinstitut utgörs av summan av kreditinstitutets skulder vid beskattningsårets ingång, hänförliga till verksamhet som kreditinstitutet bedriver från filial i Sverige.

Vid beräkningen av beskattningsunderlaget ska *ett grundavdrag göras som beloppsmässigt motsvarar det gränsvärde för skattskyldighet som gäller för det aktuella beskattningsåret. Avsättningar och obeskattade reserver ska inte beaktas i beskattningsunderlaget.* Inte heller ska följande skulder beaktas:

1. skulder till ett svenskt kreditinstitut som ingår i samma koncern som kreditinstitutet,

2. skulder till ett utländskt kreditinstitut som ingår i samma koncern som kreditinstitutet, till den del de fordringar som motsvarar skulderna är hänförliga till verksamhet som det utländska kreditinstitutet bedriver från *en* filial i Sverige,

3. skulder som avses i 21 kap. 15 § 2 a, 2 b, 3 a och 3 b lagen (2015:1016) om resolution.

I paragrafen anges hur beskattningsunderlaget ska beräknas för svenska kreditinstitut och för utländska kreditinstitut som bedriver verksamhet från filial i Sverige.

Av ändringarna i *tredje stycket* framgår att ett grundavdrag ska göras vid beräkningen av beskattningsunderlaget. Avdraget ska beloppsmässigt

motsvara det gränsvärde för skattskyldighet som gäller för det aktuella beskattningsåret. Gränsvärdet för skattskyldighet fastställs av regeringen för respektive beskattningsår senast i november året innan och meddelas genom förordning. Exempelvis ska ett kreditinstitut som vid ingången av beskattningsår 2026 har skulder som överstiger det gränsvärde som fastställts av regeringen för beskattningsår som påbörjas under 2026 göra ett avdrag vid beräkningen av beskattningsunderlaget som motsvarar gränsvärdet.

I tredje stycket regleras även att avsättningar och obeskattade reserver, liksom vissa koncerninterna och efterställda skulder, inte ska beaktas vid beräkningen av beskattningsunderlaget, se författningskommentaren till 7 § i prop. 2021/22:26 s. 84.

Övervägandena finns i avsnitt 4.

9 § Riskskatt ska betalas med 0,07 procent av beskattningsunderlaget.

Paragrafen reglerar skattesatsen. Ändringen innebär att skattesatsen höjs från 0,06 procent till 0,07 procent av beskattningsunderlaget bestämt enligt 7 och 8 §§.

Övervägandena finns i avsnitt 5.